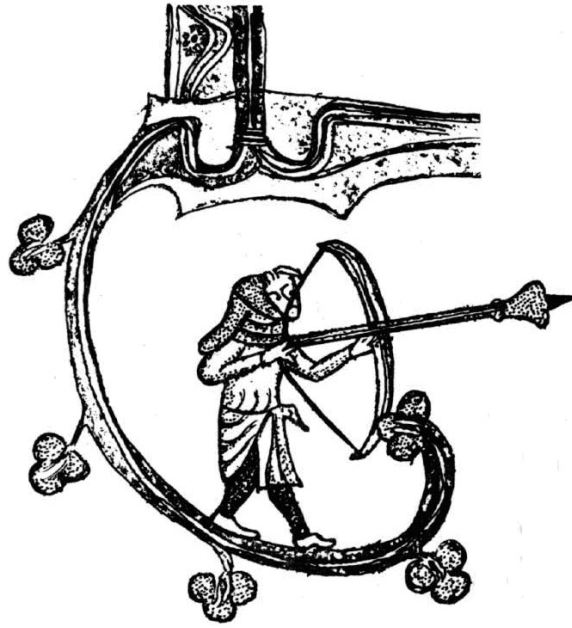


ΒΥΣΣΑΕ

ΓΛΩΣΣΑΙ



II / 2009

Glossa-info II – 2009

Glossa ry. on 1996 perustettu keskiajan opinto- ja tutkimusyhdistyks. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää keskiajantutkimuksen piirissä toimivien tutkijoiden ja opiskelijoiden yhteisiä etuja, lisätä itäisen ja läntisen Euroopan keskiaikaisen kulttuurintutkimuksen yhteistyötä, välittää keskiaikatietoisuutta yli tieteiden rajojen sekä kehittää alan tutkimusta ja opetusta Suomessa. Glossa järjestää esitelmä- ja seminaaritilaisuuksia, retkiä sekä antaa lausuntoja toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Toimimme aktiivisessa yhteistyössä mm. Historiallisen yhdistyksen ja Bysantin tutkimuksen seuran kanssa. Tällä hetkellä jäseninä on yli 100 tutkijaa ja opiskelijaa keskiajantutkimuksen eri aloilta.

Uusia jäseniä pyydetään ottamaan yhteyttä yhdistyksen sihteeriin Rose-Marie Peake-Liedes <rose-marie.peake-liedes@helsinki.fi>

Yhdistyksen jäsenmaksu:

Jäsenmaksu 15 e
Perustutkinto-opiskelijat 10 e
Yhteisöjäsen 20 e
Tilinumero: Nordea 200118 – 182589

Lisäksi tiedotamme toiminnastamme sähköpostilistallamme **glossa-list@helsinki.fi**, jolle voit liittyä lähettämällä viestin “subscribe glossa-list” osoitteeseen majordomo@lista.tsv.fi.

Hallituksen tavoitat osoitteesta: glossa-ry@lista.tsv.fi

Glossan kotisivu: www.glossa.fi

Glossae 2 – 2009

Glossae-lehden julkaisee
Keskiajatutkimuksen seura Glossa ry.
Lehti ilmestyy neljästi vuodessa.
Materiaali seuraavaa numeroa varten
pyydetään lähettämään viim. 15.8.2009 Tuija
Ainoselle, tainonen@chass.utoronto.ca.

Perustettu vuonna 1998, 11. vuosikerta.
Toimitus ja taitto: Tuija Ainonen
Määrä: 150 kpl
Helsinki, Yliopistopaino 2009
ISSN 1455-9153

Päätoimittajan pöydältä

Kesän lähestyy ja sen myötä konferenssit ja muut tapahtumat, jotka vetävät puoleensa uusia ja vanhoja osallistujia. Lehden toimitus toivoo tuttuun tapaan jäsenistön aktiivisuutta myös lehden sisällön tuottamisessa. Ilmoittakaa tulevista tapahtumista, julkaistavista kirjoista, kirjoitetuista väitöksistä, linsensiaatintöistä ja prograduista, kirjoittakaa menneistä kokemuksista.

Tuija Ainonen, päätoimittaja

Puheenjohtajan terveiset

Hyvä lukija,

Vappuaaton tieteellisen rupeaman huipennukseksi sopii erinomaisesti tervehdyksen kirjoittaminen Glossan jäsenkunnalle. Vaikkakin vappu lienee esikristillistä perua – jo muinaiset roomalaiset juhlivat kukkien jumalatartha Floraa, ja taatusti monet muut ennen heitä – löytyy tästäkin juhlasta myös keskiaikainen kytkös, valpurinyö .

Pyhä Walburga oli saksiprinsessa, joka lähti Englannista Baijeriin Herran töihin. Walburga tuki Saksan apostoliksi kutsuttua pyhää Bonifatiusta ja toimi veljensä Willibaldin perustaman Heidenheimin luostarin abbedissana. Walburga on sairaiden, vastasyntyttäneiden ja maanviljelijöiden suojelija, joka on erikoistunut raivotautiin ja nälänhätään.

Noin vuonna 777/779 kuolleen Walburgan reliikit siirrettiin toukokuun ensimmäisenä päivänä Eichstadtin kirkkoon, ja joskin pyhimys itse vaikuttaa levänneen rauhassa, tuli hän translaatiopäivänsä myötä antaneeksi nimensä valpurinyölle, tai ainakin auttaneeksi kirkkoa kristillistämään pakanallisen hedelmällisyyden jumalattaren Waldborgan kevätjuhlan. *Walpurgisnacht* tunnetaan varsinkin saksalaisessa kulttuuriperinteessä yönä, jolloin kuolleiden aaveet ja pahat henget kuljeskelevat elävien parissa ja noidat parveilevat lentääkseen Kyöpelinvuorelle noitasapatin viettoon. Puhumattakaan kaikista muista vappuaamuyön varhaisina tunteina esiinryömivistä hämärän olennoista; maahisista, keijuista ja yläkerran naapurista.

* * *

Toukokuun myötä Glossan kevätkausi alkaa olla loppusuoralla. Toukokuun vierailuluennon pitää keskiajan lapsuuden ja englantilaisen koululaitoksen historian grand old man Nicholas Orme aiheesta ”Children and the State in England from the Middle Ages to the Reformation”. Prof. Ormen vierailusta kiitoksen ansaitsee Tampereen yliopiston Religion and Childhood –projekti, jonka kutsumana esitelmöitsijänä Orme osallistuu 11.5. Tampereen yliopistossa järjestettävään ”Darker Side of Childhood” –kollokvioon, <http://agricola.utu.fi/nyt/tapahtuu/index.php?ilmoitus=4123>. Kumpikin tilaisuus on yleisölle avoin.

Kesäkuussa Glossa osallistuu Keskiajan Turku -tapahtumaan järjestämällä keskiajasta kertovia tietoisuuksia. Syksyn ohjelmaa hahmotellaan myös kovaa kyytiä, lisätiedot ilmestyvät yhdistyksen nettisivuille puhujien varmistuttua.

Kevätterveisin,

Sini Kangas

Puheenjohtaja

Tieteessä tapahtuu

Kansainväliset julkaisut:

Korpiola, Mia: *Between Bethroal and Bedding. Marriage Formation in Sweden 1200-1600*. Brill 2009.

Kansalliset julkaisut:

Heikkinen, Antero: *Vallan tulkit. Historiallinen ajattelu antiikin päivinä ja varhaiskeskiajalla (n. 500 eKr. - 1000 jKr.)*. SKS 2009.

Eckhart, Mestari. *Suom. Kai Pihlajamaa*. Basam Books 2009.

Uusimmat väitökset:

21.3. FL Susanna Niiranen väitteli Jyväskylän yliopiston humanistisessa tiedekunnassa aiheesta « *Miroir de mérite* ». *Valeurs sociales, rôles et image de la femme dans les textes médiévaux des troubairitz*. Vastaväittäjänä professori Albrecht Classen (Arizonan yliopisto) ja kustoksena professori Juha Sihvola (Jyväskylän yliopisto).

18.4. TM Päivi Salmesvuori väitteli Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa aiheesta *Power and Authority. Birgitta of Sweden and her Revelations*. Vastaväittäjänä professori Werner Williams-Krapp (Augsburgin yliopisto) ja kustoksena professori Kaarlo Arffman.

6.5. FM Päivi Räisänen väitteli Göttingenin yliopistossa keski- ja uuden ajan historian oppiainessa aiheesta *Ernstes Spiel: Kräftefelder in der Visitation und der Prozess des Täufer-Werdens am Beispiel des Schorndorfer Amtes im 16. und frühen 17. Jahrhundert*. Tutkintokomissioprof. Rebekka Habermas (Göttingenin yliopisto, Historian laitos) ja prof. Manfred Jakobowski-Tiessen (Göttingenin yliopisto, Historian laitos).

Keskiaika keskellämme, viimeaikaisia uutisotsikoita

Vanhin suomen kielioppi löytyi Englannista

Oletettavasti vanhin Suomen kielen kielioppi on löytynyt ja hankittu Suomeen Sothebyn huutokaupasta Lontoosta. Bibliofiilinä tunnettu toimitusjohtaja Ilkka Paatero hankki viime vuonna huutokaupasta teoksen, jossa on Eskil Petraeuksen suomen kielioppi vuodelta 1649 sekä Laurentius Petrin piispainkronikan vuoden 1671 laitos. Teosten väliin oli lisäksi sidottu aikaisemmin tuntematon latinankielinen käsikirjoitus *Rudimenta linguae finnicae breviter delineata*. Sothebyn asiantuntijat arvioivat teoksen olevan noin

vuodelta 1700. Erikoistutkija Riitta Palkki Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta kertoo, että käsikirjoitus on kaikista päätellen vielä vanhempi. Palkin, Petri Lauerman ja Pirkko Kuutin artikkeli Rudimentasta ilmestyi uusimmassa Virittäjä-aikakauslehdessä:

http://www.kotikielenseura.fi/virittaja/hakemistot/jutut/palkki_lauerma_kuutti1_2009.pdf

Ennen huutokauppaan päätymistään sidos on kuulunut Macclesfieldin jaarlin kokoelmaan. Miten se on kokoelmaan ja Shirburnin linnaan joutunut, on vielä arvoitus. Käsikirjoitusta säilytetään Kansalliskirjastossa ja sitä ei ole vielä virallisesti julkistettu. (Leena Pallari, Helsingin Sanomat¹ 20.3.2009 klo 13:29)

Luulöydöt kertovat eläinten elämästä muinaisessa Turussa

Historiallisen Turun keskustan luostarikorttelista tehdyt luulöydöt esittäytyvät Aboa Vetus -museon uudessa näyttelyssä. 800 kiloa luuta esittelee alueelta tehtyjä löytöjä ja tarinoita niiden takana. Luulöydöt ovat peräisin Turun historiallisesta keskustasta, vanhan Luostarikorttelin kujilta. Luulöydöt kertovat eläinten kaupunkielämästä ja -kuolemasta keskiajalta nykypäivään asti. Näyttely pohjautuu arkeo-osteologi Auli Tourusen väitöskirjaan, jossa hän perehtyi alueen löydöksiin ja niiden kertomaan turkulaisten arjesta, karjanpidosta, metsästyksestä ja ruokavaliosta. Suurin osa alueen luulöydöistä on peräisin nautaeläimistä, mutta joukossa on myös sikojen, vuohien, koirien, kalojen ja kanojenkin luita. Norsunluinen soittimen talle, joka kertoo Turun olleen jo varhain kansainvälinen kaupunki sekä varsin vaurasta aluetta. Alueella jatketaan arkeologisia kaivauksia.

Tampereella etsitään muinaisen kylän jäänteitä

Tampereen kirjastopuistosta odotetaan löytyvän muinaisen kylän jäänteitä. Rannassa tiedetään olleen kolmen, neljän talon kylä, josta kehittyi Tammerkosken kartano, ja sen maille syntyi Tampereen kaupunki. Varhaisimmat kirjalliset tiedot alueesta ovat 1400-, ja kartat 1600-luvulta, mutta joidenkin tutkijoiden mukaan rannassa olisi asuttu jo 1000-luvun alkupuolella. Maakuntamuseon arkeologit seuraavat Tampereen kirjastopuiston kunnostusta. Huhtikuun aikana kunnostustöitä tehdään Teatteritalon ja Tammerkosken välillä, ja työalue laajenee vapun jälkeen.

Valkeakosken Rapolanharju matkailukohteena

Ihminen on muokannut Rapolanharjun ympäristöä ensimmäisen kerran jo 3500 vuotta sitten. Alueella on asuttu ja sitä on viljelty yli 2000 vuotta. Vuonna 1993 Rapolan alueen haltijaksi tullut Museovirasto asetti tavoitteeksi ylläpitää ja palauttaa alueen kulttuuri- ja luontoarvoja sekä tehdä siitä monipuolinen opetus-, matkailu- ja virkistysalue. Museovirasto on kehittänyt Valkeakosken Rapolanharjun arvokasta kulttuuriympäristöä entistäkin monipuolisemmaksi ja saavutettavammaksi matkailukohteeksi. Matkailuhankkeessa on parannettu Rapolanharjun saavutettavuutta kunnostamalla ja rakentamalla matkailuun ja opetukseen liittyviä rakenteita niin, että kävijöille voidaan tarjota tietoa alueen kulttuuriympäristöstä, kulttuurimaisemasta ja luonnosta, rakennetusta

¹ <http://www.hs.fi/kulttuuri/artikkeli/Vanhin+suomen+kielioppi+1%C3%B6tyty+Englannista/113524469668>. Artikkelissa esitetään hypoteesinä kieliopin mahdollisesti olevan 1500-luvun lopulta.

kulttuuriympäristöstä, arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja historiasta. Muinaislinnan ja kalmistoalueiden maisemaa on hoidettu tehostetusti ja hoito on laajennettu myös uusille alueille. Suomenkieliset verkkosivut ovat osoitteessa <http://www.nba.fi/fi/rapola>.

Voipaalan kartanon tallirakennukseen on toteutettu ”Rapalum”-näyttely, joka kertoo Rapolanharjun ja Sääksmäen esihistoriasta, historiasta ja ympäristöstä. Näyttelyssä on myös Rapolanharjua kuvaava, kosketeltava pienoismalli näkövammaisille sekä muinaislinnan rakennetta havainnollistava animaatio. Näyttelytilan välittömään läheisyyteen rakennetaan kesällä hirsinen rekonstruktio Rapolan muinaislinnan valleista. ”Rapalum”-näyttely avautuu yleisölle 14.5.2009. Näyttely on avoinna kesäisin, toukokuun alusta syyskuun loppuun Voipaalan taidekeskuksen aukioloaikoina.

Opas historiallisen ajan muinaisjäännösten tunnistamiseen

Museovirasto on julkaissut verkkosivuillaan pdf-dokumenttina oppaan historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten tunnistamiseen ja suojeluun. Oppaassa luodaan yleiskatsaus historiallisiin muinaisjäännöksiin, niiden tyypeihin, ajoitukseen, lukumäärään ja tutkimuspotentiaaliin. Opas on suunnattu ensisijaisesti kulttuuriympäristön inventointien ja muinaisjäännösten suojelun parissa toimiville, mutta myös kaikille muille, joita kulttuuriympäristö ja maastosta löytyvät historialliset rakennelmat kiinnostavat ja askarruttavat. Opas on Museoviraston verkkosivuilla osoitteessa:

<http://www.nba.fi/tiedostot/1430953f.pdf>

Yleisökaivauksia Laitilan Vainionmäen muinaisjäännösalueella

Arkeologiasta kiinnostuneet ovat jälleen kesällä tervetulleita kaivamaan Laitilan Vainionmäen viikinkiaikaista polttokalmistoa. Museovirasto järjestää 27.7.–7.8.2009 kaksi viikkoa kestävänsä yleisölle avoimen tutkimuskaivauksen Laitilan Vainionmäen muinaisjäännösalueella. Yleisökaivaus järjestetään jo kuudennen kerran. Kaivauskohde on pääosin viikinkiaikaan (800–1000 jKr.) ajoittuva polttokalmisto. Kaivauksen kenttätöyönjohtajana on tutkija Esa Mikkola. Kaivausprojektin johtajana toimii osastonjohtaja Marianne Schauman-Lönnqvist.

Kaivaukseen osallistuminen ei edellytä aiempaa kokemusta arkeologisista kenttätöistä. Lyhin mahdollinen osallistumisaika on yksi työpäivä. Osallistumispäivien määrää ei ole rajoitettu. Osallistujia voidaan kaivausteknisistä syistä ottaa mukaan enintään 20 henkeä / kaivauspäivä. Osallistumismaksu on 10 € / päivä tai 40 € / viikko. Kaivauksille tulee ilmoittautua kirjallisesti viimeistään 17.7. Osallistujat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Kaivaukseen voi tulla tutustumaan ilman ennakoilmoittautumista. Suuremmista ryhmistä on kuitenkin hyvä ilmoittaa etukäteen joko kenttätöyönjohtajalle tai Arkeologiakeskus Untamalaan.

Kaivauksella järjestetään molempien viikkojen tiistaina, keskiviikkona ja torstaina n. klo 14.30-15.15 yleisöluento, johon myös vierailijat voivat osallistua maksutta. Luentoaiheet käsittelevät rautakauden erikoiskysymyksiä sekä Laitilan alueen esihistoriaa ja nähtävyyksiä.

Lisätietoja kaivauksesta, ohjelmasta, ilmoittautumisesta ja majoittumisesta sekä ajo-ohjeet löytyvät Arkeologiakeskus Untamalan verkkosivuilta osoitteesta: <http://www.nba.fi/fi/yleisokaivaus09>

Keskiajan opetus ja tutkimus Suomessa 2000-2008

Helsingin yliopisto

osa 4

Humanistinen tiedekunta

Romaanisten kielten laitos

Rose-Marie Peake-Liedes, FM, Helsingin yliopisto, historian laitos

Ranskalainen filologia:

Härmä, Juhani, FT: romaanisen filologian professori
Ala: Muinais- ja keskiranska

Merisalo, Outi, FT: Jyväskylän yliopiston romaanisen filologian professori,
Helsingin yliopiston latinalaisen ja romaanisen filologian
dosentti, Åbo Akademin latinalaisen ja romaanisen
filologian dosentti

Ala: Kirjahistoria, käsikirjoitustutkimus, muinais- ja keskiranska, keskiajan latina,
humanistilatina

Löfstedt, Leena, FT: romaanisen filologian dosentti, eläkkeellä; Research
Associate Center for Medieval and Renaissance Studies -
yksikössä UCLA:ssa

Ala: Keskiajan ranska: tekstieditiot, lakitekstit, etenkin Gratianuksen Decretumin
ranskannos 1100-luvulta

Opinnäytetyöt 2000-2008

3. Pro gradu -tutkielmat:

(2008) *Mallat, Johanna Tuulikki:* "Et ce saichiés que tot ce qui est avenu es par
euvre de deable". Le champ conceptuel du mal dans le Merlin en prose.

(2008) *Väre-Salonen, Hannele:* Le role de la Prise d'Orange entre chanson de
geste et roman courtois: valeurs épiques, courtoises et mystiques.

(2003) *Kontula, Kirsi:* L'expression de la réflexivité à la troisième personne du
singulier et du pluriel dans la traduction en ancien français de Gratiani Decretum.

(2003) *Raevaara, Sirpa:* Vers de la mort. Représentation de la mort dans le
sermon en vers du cistercien Hélinand de Froidmont.

(2001) *Valta, Nina:* La métaphore dans la poésie de Christine de Pizan.

(2000) *Bergström, Riitta:* La Vie et les Epistres Pierres Abelart et Heloys sa

Fame. Etude générale sur la traduction du XIIIe siècle attribuée à Jean de Meun.
(2000) *Hohti*, Maaria: L'adjectif "loial" dans la traduction en ancien français du "Décret de Gratien".

Käynnissä olevat tutkimusprojektit:

- Ranskalais-suomalainen Petrarcan Trionfi-runoelman keskiranskalaisen käännöksen editoimisprojekti (Elina Suomela-Härmä ja Gabriella Parussa).
- Gratianuksen Decretumin ranskannoksen (1100-luvulta, attribuoitu Tuomas Becketille tai hänen johtamalleen työryhmälle) editoimisprojekti, jossa itse tekstin viisiosainen editio princeps valmistui jo 2001, mutta pieniä artikkeleita lisäillään silloin tällöin (Leena Löfstedt).
- Humanismin tulo Suomeen (Suomen Akatemian rahoitus 2002 – 2005) (Outi Merisalo).
- History of the transmission of translations from Latin to Old and Middle French (Outi Merisalo).
- Italian humanist manuscripts: the works of Poggio Bracciolini (Outi Merisalo).
- Medieval medical manuscripts: the Ps-galenic De Spermate (Outi Merisalo).

Italialainen filologia:

Suomela-Härmä, Elina, FT: italialaisen filologian professori

Ala: Muinaisranskalainen eläinkirjallisuus (1150-1350) ja keskiranskalaiset käännökset (latinasta tai italiasta) 1400-luvulta

Mänttari, Pia, FM, VTM: lehtori

Ala: 1400- ja 1500-luvun italia

Talvio, Lena, FL: yliopistonlehtori mvs (ranskalainen filologia, kääntäjälinja)

Ala: Aegidius Romanuksen *De regimine principum* -teoksen varhaisimmat muinaisranskan- ja italiankieliset käännökset

Opinnäytetyöt 2000-2008

3. Pro gradu -tutkielmat:

(2005) *Lipponen*, Päivi Helena: Osservazioni sui nomi propri della Divina Commedia nelle traduzioni in finnico di Eino Leino ed Elina Vaara.

(2004) *Seoudi*, Soile: In cerca della lingua di partenza. Analisi traduttologica della prima traduzione finnica del Decameron.

Iberoromaaniset kielet:

Riiho, Timo, FT: iberoromaanisten kielten professori

Ala: Historiallis-vertaileva syntaksin tutkimus (espanja-portugali-katalaani) lähinnä 1200-1400-luvuilta

Kiviharju, Jukka, FT: latinalaisen ja espanjalaisen filologian dosentti

Ala: Keskiaikaisten latinankielisten ja iberoromaanisten tekstien editointi ja tutkimus

Granvik, Anton, FM, DEA: lektor i spanska (HANKEN)/jatko-opiskelija (HY/Langnet)

Ala: Historiallis-vertaileva syntaksin ja semantiikan tutkimus (espanjan kielessä)

Palmujoki, Katri, FM: jatko-opiskelija

Ala: 1500-luvun espanja

Opinnäytetyöt 2000-2008

3. Pro gradu -tutkielmat:

(2004) *Granvik*, Anton: Estudio diacrónico comparativo de los usos y la semántica de la preposición DE en dos novelas españolas: "Libro del caballero Zifar" y "El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha".

Filosofian laitos:

Aho, Tuomo, FT, VTM: teoreettisen filosofian dosentti

Ala: Myöhäisskolastiikka

Kiiskinen, Terhi, FT, VTM filosofian historian dosentti, filosofian laitoksen amanuessi

Ala: 1500-luvun luonnonfilosofia ja renessanssiajattelu

Opinnäytetyöt 2000-2008

3. Pro gradu -tutkielmat:

(2003) *Virmala-Järvinen*, Outi: Kysymys juutalaisen filosofian mahdollisuudesta: hypoteesin testaaminen keskiajan aristotelismin reseption kautta.

Käynnissä oleva tutkimusprojekti:

The Philosophical Psychology, Morality and Politics Research Unit (PMP) is a Finnish research project on the history of the philosophical psychology of ethical and political discourse.

It belongs to the Academy of Finland's programme of Centres of Excellence in Research, and functions at the Universities of Helsinki and Jyväskylä. The unit explores psychological assumptions in moral and political philosophy from classical Antiquity to the Enlightenment. It is chaired by Academy Professor Simo Knuuttila with Juha Sihvola and Virpi Mäkinen acting as deputy chairs. (Tuomo Aho)

KIRKKOTUTKIJAN JUHLAKIRJA

Maasta, kivistä ja hengestä. (Earth, stone and spirit): Markus Hiekkänen Festschrift. Ed. Hanna-Maria Pellinen. Turku : Kulttuurien tutkimuksen laitos, arkeologia, 2009. 380 s

Mervi Suhonen, Turun yliopisto

Harmaapartainen mies löhöää nahkanojatuolissa ja lueskelee sumentuneet silmälasit nenällään Buddenbrookien suomenkielistä käännöstä. Aika on pysäytetty, viherkasvin lehdet eivät värähdäkään. Miehellä on oikeassa kädessään punaviinilasi, jota hän kohottaa ikään kuin hajamielisesti – onnittelumaljaksi itselleen?

Sarjakuvataiteilija *Anssi Rauhalan* hahmottelema mies muistuttaa oikeaa tiedemies Markus Hiekkasta ulkonäöltään niin, että erehtyä ei voi. Mutta toivottavasti juhlakirjan kannen appelsiinioranssi taustaväri on tarkoitettu asettamaan nojatuolimiljöön kontekstiin, joka ei voi olla realismi. Sarjakuvan hiljainen talo voisi kenties sijaita jossakin kuvitteellisessa appelsiinilehdossa, mutta sellaisen siimekseen ei työntöä säkenöivä 60-vuotias ole vetäytymässä oikeasti. Se meritoitunut päiväsankari, jota myös Glossa ry tabula gratulatoriassa onnittelee, istuu polkupyörän satulassa, lukee saksalaisen kirjallisuuden alkukielellä ja juhlistaa juhlapäiviä suuressa ystäväjoukossa – skoolaten korkeintaan mineraalivedellä, jos siihenkään jää loputtomien tieteellisten keskusteluiden välissä aikaa. Eivätkä kirkkotutkijan terävää katsetta sumenna sen enempää himmeät rillit kuin ennakkoluulotkaan. Juuri päättyvänä akateemisena lukuvuonna 2008-09 olen mm. kuullut ”lasten” suusta sen totuuden, että Hiekkasen hoitama arkeologian professorin viransijaisuus Turun yliopistossa on ollut puolin ja toisin mitä dynaamisinta vuorovaikutusta.

Nimenomaan turkulaiset kollegat ovat juhlakirjahankkeen takana. Päätoimittaja, arkeologi *Hanna-Maria Pellinen* on aiemmin tehnyt Hiekkasen kanssa yhteistyötä mm. Mikael Agricolan kotikonnuilla Pernajassa — juuri hänen johdollaanhan glossalaiset tutustuivat tuoreisiin arkeologisiin löytöihin Agricola-seminaarin retkipäivänä toukokuussa 2007. Pernajan keskiaikaisen ”mestarin” kädenjälkeä harmaakivikirkossa esitteli silloin Hiekkanen itse. Juhlakirjan taittaja *Jouko Pukkila* puolestaan on turkulainen arkeologi ja myös sarjakuvataiteilija.

Anssi Rauhalan sarjakuvahuumori keventää juhlakirjaa myös sisäsivuilla, ja etenkin *Mikko Ketolan* ja hänen yhteisvoimin toteuttamassa pitkässä kuvatarinassa näemme Hiekkaset (Jimi Pääkallon ja isän) sekä tutkijatoverit ajan rattaissa. Kirjaan valitusta valokuvasekermästä puolestaan voimme omin silmin todeta, että sarjakuvasankarin tuuhea eskovaltaojaparta on vasta vajaan vuosikymmenen takaa. Sitä ennen Markuksen persoonallisia habituksia ovat olleet mm. liinatukkainen nuorimies ja parraton siili.

Näistä epätieteellisistä ensivaikutelmista huolimatta ei nyt esiteltävänä oleva kirja ole elämäkertateos vaan 33 tieteellisen artikkelin kokoelma. Lopussa on päiväsankarin oma julkaisuluettelo vuosilta 1979-2008, eikä se parille aukeamalle mahdu. Valtava on siis se erilaisten aiheiden kirjo, josta juhlakirjahankkeeseen kutsutut kirjoittajat ovat voineet valita omien ”bagatelliensa” teemat. Tämä prof. *J.-P. Taavitsaisen* suosima kepeähkön kirjoitelman määritelmä ei tosin päde itse asiassa yhteenkään teksteistä. Esimerkiksi se informaatiopaketti, jonka Viipurin pääarkeologi *Aleksanteri Saksa* juuri

tällä foorumilla nyt julkaisee, on ehdottomasti kattavin tähän mennessä tullut suomenkielinen selostus nyt jo vuosikymmenen mittaisesta tieteellis-antikvaarisesta työstä kaupungin keskiajan tutkimuksen parhaaksi.

Juhlakirjan ensimmäisen artikkelin alkulauseessa *Tuomas Heikkilä* toteaa, että modernin Euroopan perusta luotiin keskiajalla. Tässä on juhlakirjankin kivijalka, mutta mitään yksittäistä punaista lankaa ei kirjan kaikkien artikkeleiden läpi pysty kuljettamaan, kuten päätoimittajakin esipuheessa toteaa. Monipuolisen tutkijan monipuolinen tutkijaystävapiiri on valinnut aiheita rautakauden ja keskiajan artefakti- ja kasvijäännelöydöistä keskiajan tulkinnan teoriaan. Ne on ryhmitelty viiteen osioon: Ihminen, yhteiskunta ja uskonto (9 artikkelia), Kuoleman kulttuurista (2), Kristillinen arkkitehtuuri (7), Maalliset asuinsijat (5) ja Esineiden monet merkitykset (10).

Artikkelit ovat loistavia. Koska tunnen useimmat kirjoittajat henkilökohtaisesti tai ainakin hyvänpäiväntasolla, nautin myös siitä, miten selkeästi tekstit ovat kirjoittajiensa näköisiä. Rivien välistä kuulua sekin piina, että sanomat on täytynyt puristaa saksanpähkinänkuortakin pienempään tilaan, useimmiten 5-6 sivuun. Itse kukin on sitten pyristellyt tilahtaudesta väljemmille vesille sijoittamalla kosolti informaatiota loppuviitteisiin, joita monien artikkeleiden lopussa on useita kymmeniä. Lähdeluettelot ovat täysmittaisia, sivun mittaisia tai pidempiäkin, ja pikalukijan vaikutelmana on, että virheitä niihin on jäänyt todella vähän.

Juhlakirjan tekeminen on ollut talkootyötä ”perhepiirissä”. Esipuheessaan päätoimittaja mainitsee tyttärensä, Ursa Novan, joka tuli päivänvaloon kaksi kuukautta ennen kuin juhlakirjan oli oltava valmiina ojennettavaksi. Todellista viimeistelyvaiheen akrobatiaa on siis saanut harjoittaa myös taittaja, jolla on ollut haasteenaan paitsi tekstit neljällä eri kielellä myös todella ilahduttava määrä valokuvia ja piirroksia.

Juhlakirja koskettaa Turun keskiaikaisen hiippakunnan sydäntä, itse tuomiokirkkoa, jonka rakennushistoriasta turkulainen emeritustutkija *Knut Drake* julkaisee jälleen uutta pohdittavaa. *Liisa Seppäsen* artikkeli asettaa tuomiokirkkorakennuksen kontekstiinsa, keskiajan kaupunkiin, jonka menneisyyttä hän on itse kenttärkeologina kaivanut sananmukaisesti pohjamutia myöten. Myös *Jouko Rätty* on löytänyt näkökulman Turun tuomiokirkkoon, mutta hänen aineistonsa yllättää kokoneemmankin Turun-tutkijan!

Kirja vie lukijansa Itämeren vastarannalle Tallinnaan (*Jaak Tamm, Anu Mänd*), etelämmäs Baltiaan (*Ieva Ose*) sekä aina Bysanttiin (*Mika Hakkarainen*) ja Pyhälle maalle (*Minna ja Kenneth Lönnqvist*) saakka sekä sinne, minne kaikki tiet johtavat: Rooman kuuriaan (*Jussi Hanska*). Maantieteellisten ulottuvuuksien mukaisesti jatkaen voisi sanoa, että keskiaikainen Ruotsi on läsnä kokonaisuudessaan, sillä prof. emer. *Hans Andersson* tuo juhlakirjaan n. 70 kaupunkia kattaneet inventointihankkeet Medeltidsstaden (Ruotsissa 1976—) ja Keskiajan kaupungit (Suomessa 1981—). Meren takaa tulevat gotlantilaiset rahat (*Tuukka Talvio*), idästä puolestaan kokonainen tsasouna, joka haluttiin siirtää Seurasaareen silloin, kun neuvottelu muusta Itä-Karjalan kiinteästä omaisuudesta oli painostavaa asemasotaa (*Renja Suominen-Kokkonen*).

Markus Hiekkasen rakkaimmasta erityisaiheesta, Suomen keskiajan kirkkorakennuksista ja niiden käytöstä ovat juhlakirjaan kirjoittaneet *Hanna Pirinen* sekä arkeologi *Tanja Ratilainen*, joka on virittänyt Hattulan kirkon kupeeseen dokumentointilaitteiston heliumpallon varaan (innovaatio: Muuritutkimus ky). *Jyrki Knuutila* haastaa Hiekkasen keskusteluun kirkkorakennusten käytöstä, joskin osoittautuu

tieteellisen veljellisessä hengessä keskustelukumppaninsa kanssa monessa kohdassa yksimieliseksi. Naantalin kirkkoon ja luostariin tekevät retken sekä *Eva Ahl-Waris* että *Leena Valkeapää*, molemmat erikoisessa tutkimushistoriallisessa seurassa. Paljastuu, kuka oli Naantalin viimeinen nunna.

Suuri yleisö tuntee Markus Hiekkasen kirkkotutkijana ja siis ennen kaikkea taide- ja kirkkohistorioitsijana. Mutta materiaalisen kulttuurin tutkimuksessa Hiekkasen ei ylenkatso pienintäkään sirua, onhan hänellä arkeologin koulutus (Hiekkasen gradu rautakauden nuolenkärjistä (1979) oli oivaa opetusmateriaalia arkeologisen aineistontuntemuksen kurssillani jälleen keväällä 2009). Juhlakirjan artikkeleista vankasti arkeologisia ovat iki-ihanaat esine”bagatellit”, joista muutama on kätkeyty leikkiä: mikä lienee koru-uistin (*Janne Vilkuna & Leena Tomanterä*), arvoituksellinen kasvokuva viipurilaisessa kaakelissa (*Kirsi Majantie*) tai vinkeä kasvoaihe Sauvosta löytyneessä riipuksessa (*Visa Immonen*)? Arkeologit *Ville Laakso & Juha Ruohonen* sekä historioitsija *Jukka Korpela* puolestaan liikkuvat paikannimitutkijoina itäsuomalaisessa maastossa.

Kirkkotutkijan juhla kirjassa ei ehkä ensimmäiseksi odottaisi sammalia lähikuvassa, mutta biologi *Terttu Lempiäinen* kirjoittaa niistä kulttuurihistoriallisessa kontekstissa. Vastakkainen, makrotason mittakaava on puolestaan *Kari Uotilan & Anna-Maria Vilkunan* artikkelissa linnatutkimuksen mahdollisuuksista sekä kansatieteilijä *Teppo Korhosen* pohdinnoissa siitä, millaisille paikoille rakennettiin asuinpaikka, koti.

Suomen keskiajan tutkija ei voi lokeroida itseään vain jollekin vuosisadalle tai yksien kirkonkellojen kantaman alueelle. Markus Hiekkasen juhla kirjassa on teoreettista katsantoa sekä rautakauteen (*Sami Raninen*) että uuden ajan alun historiaan (mm. *Altti Kuusamo*). Esineiden välityksellä päästään käsiksi myös rautakauden ja varhaiskristillisen ajan taitteeseen, mistä tällä kertaa muistuttavat veitsi valtamiehen vaimon vyötäröllä (*Jaana Riikonen*) sekä eräs kirves Paraisilta, alueelta, jota artikkelin kirjoittaja *Henrik Asplundin* vastikään valmistunut väitöskirjakin koskettaa. Ristiretkiaikaan puhaltua raikasta tuulta niin ikään juhla kirjaidean yhden keskeisen isän, professori J.-P. Taavitsaisen teksti ristiriipusten levinnästä.

Markus Hiekkasen juhla kirja tuo valoa keskiaikaan. Konkreettinen liekki palaa *Janne Harjulan* jutussa keskiaikaisesta soihdusta ja hänen artikkelinsa päätöskuvassa, jossa sytytetään Helsingin olympialaisten soihtu Olympiakylän asukkaalle, keskiajan tutkimuksen mitalisti Markus Hiekkaselle.

MIRATOR

<http://www.glossa.fi/mirator/>

DANTE AND TRANSGRESSION
The fourth interdisciplinary Conference of the Nordic Dante Network
August 20-22, 2009
University of Tampere, Main Campus, Pinni B Building, room 3107

Keynote address:

Prof. William Franke (Vanderbilt University):
'Il trapassar del segno': Language and Transcendence in Dante's Paradiso

Inspired by Dante Alighieri's (1265-1321) poetic imagination, the Fourth International Conference of the Nordic Dante Network will focus on ways of transgressing literary, philosophical, linguistic, moral and other rules. Dante may be understood in the sense of both Dante the Medieval Poet - including the earlier traditions that shaped his work - and Dante the Classic, as viewed through later reception, art and culture. The papers will address confluence and conflicts between

- o art and politics
- o stylistic and structural transgression
- o virtuous and vicious 'selves' in fact and fiction
- o literature, philosophy, (negative) theology
- o medieval, modern and postmodern Dante

ORGANISER & FURTHER INFORMATION

Päivi Mehtonen (Academy Research Fellow, Adjunct Professor)

IN COLLABORATION WITH:

Glossa: the Society for Medieval Studies in Finland

Trivium: Tampere Centre for Classical, Medieval and Renaissance Studies

Department of Literature and the Arts, University of Tampere

Alfred Kordelin Foundation

Passages from Antiquity to the Middle Ages IV:
Religion, Society and Participation
August 20-22, 2009
Tampere, Finland

Organized by: Trivium Centre for Classical, Medieval and Renaissance Studies, Department of History and Philosophy, University of Tampere in collaboration with the Finnish Historical Society and the Classical Association of Finland.

The fourth international Passages conference focuses on religion in its social context. Religion is seen as an active, ongoing process involving society and community. Important themes in the conference are the differences and similarities between elite culture and popular religion in Classical and Medieval society.

The conference aims at broad coverage not only chronologically but also geographically and disciplinarily (all branches of Classical and Medieval Studies), concentrating on the following themes:

- Religious rituals in everyday life
- Writing and reading religion vs. oral religious culture
- Devotional groups and their functions in society
- Official and nonofficial religious practices and practitioners
- Gendered participation
- Forms of devoted life: e.g. living as a devoted child/man/woman/couple
- Sacrifice and self sacrifice

For more information, see: <http://www.uta.fi/trivium/passages4/>

Symposium

Constantine the African's *Liber Pantegni*
Transmission of Greek Medical Tradition to the Latin West Via Byzantium And the
Arabic World
June 4-6, 2009
University of Helsinki

An interdisciplinary symposium sponsored by the Academia Europaea and the Signe and Ane Gyllenberg Foundation.

Organizers: Matti Haltia and Heikki Solin

THURSDAY, JUNE 4

19.30 Welcome Reception at the Villa Gyllenberg, hosted by the Signe and Ane Gyllenberg Foundation
Venue: Villa Gyllenberg (address: Kuusisaarenpolku 11, Helsinki)

FRIDAY, JUNE 5

Opening of the Symposium

Venue: Unioninkadun Juhlaluoneistot (address: Unioninkatu 33, Helsinki)

09.15 *Thomas Wilhelmsson* (Rector, University of Helsinki): Welcome Address
Jürgen Mittelstrass (Past President, Academia Europaea): Salutation on behalf of the Academia Europaea
Matti Haltia (Helsinki): Introductory Remarks: The Greek Medical Tradition and Its Transmission to the Latin West

Morning Session (Chair: *Gotthard Strohmaier*)

09.30 *Heinrich von Staden* (Princeton): Hellenistic Medicine: Reception, Transmission, and Loss

10.15 *Vivian Nutton* (London): Galen and Roman Medicine, or Can a Greek Become a Latin?

11.00 Coffee/Tea

11.30 *Brigitte Mondrain* (Paris): La médecine à Byzance à la lumière des manuscrits: transmission et lecture des œuvres de l'Antiquité, étude de textes traduits et créations

12.15 Lunch break

Afternoon Session (Chair: *Charles Burnett*)

13.15 *Gotthard Strohmaier* (Berlin): Arabic Medicine: Continuation of Greek Tradition and Innovation

14.00 *Danielle Jacquart* (Paris): Latin Translations of Arabic Medical Texts and Medieval European Medicine

14.45 Coffee/Tea

15.15 *Lola Ferre* (Granada): The Jewish Contribution to the Transmission Process

16.00 *Matti Haltia* (Helsinki): Reflexions of Alexandrian/Galenic Medicine in the Nordic Renaissance: the Neuroanatomical Views of the Finnish Scholar S.A. Forsius (ca. 1560 - 1624)

16.30 Break

18.00 Meeting and Reception with the Friends of the National Library

Venue: Cupola Hall, National Library of Finland (address: Unioninkatu 36, Helsinki)

Kai Ekholm (Chief Librarian, National Library of Finland) and *Leif Andersson* (President, Finnish Society of Sciences and Letters): Welcome Addresses

Heinrich von Staden (Princeton): *Ars longa, vita brevis*: Migrations of Greek Medicine from Antiquity to the Early Modern Period

Outi Kaltio (Helsinki): Euroopan ensimmäinen lääketieteen oppikirja: käsikirjoitusaarre Kansalliskirjastossa (Europe's First Textbook of Medicine; in Finnish)

SATURDAY, JUNE 6

The Salerno School of Medicine and Constantine the African's *Liber Pantegni*
Venue: Unioninkadun Juhlaluoneistot (address: Unioninkatu 33, Helsinki)

Morning Session (Chair: Vivian Nutton)

09.15 Heikki Solin (Helsinki): Was There a Medical School at Salerno in Roman Times?

09.45 Charles Burnett (London): The 12th Century Manuscript of Constantine the African's *Liber Pantegni* in the British Library

10.30 Outi Merisalo (Jyväskylä): The 12th Century Manuscript of Constantine the African's *Theorica Pantegni* in the National Library of Finland

11.15 Coffee/Tea

11.45 Raphaela Veit (Tübingen): The Relation of Constantine's *Liber Pantegni* to the Arabic original by Haly Abbas

12.30 Outi Kaltio (Helsinki): Chapter V of Constantine the African's *Theorica Pantegni*: a Comparison of Early Manuscripts and the Renaissance Editions

19.00 Symposium Dinner (SEPARATE FEE)

Venue: Restaurant G.W. Sundmans (address: Eteläranta 11, Helsinki)

Helsingissä järjestetään 4.-6.6.2009 kansainvälinen symposium liittyen Kansalliskirjaston 1100-luvulta peräisin olevan lääketieteellisen käsikirjoituksen editointi- ja julkaisu-hankkeeseen sekä lääketieteen historiaan.

Ilmoittautuminen symposiumiin sähköpostitse symposiumin sihteerille ti 26.5. mennessä. Osallistumismaksu 60 euroa sisältää lounaan (pe 5.6.) ja kahvitarjoilut (pe 5.6. ja la 6.6.) sekä symposiumiin liittyvät kaksi iltavastanottoa (Villa Gyllenberg to 4.6., Kansalliskirjaston Kupolisali pe 5.6.) buffet-tarjoiluineen.

Lisätietoja:

uta-maria.liertz@helsinki.fi (symposium sihteerin)

outi.kaltio@helsinki.fi

* * * * *

International colloquium:

Darker Sides of Childhood

Marginalisation and Socialisation in Classical and Medieval World

Monday, May 11, 2009

University of Tampere, Lecture room Pinni B 3111

Programme:

9.30 Katariina Mustakallio: *Welcome & Introduction to the theme: Children and Religion, Socialisation and Marginalisation in Classical and Medieval World.*

10.00 Nicholas Orme: *Medieval Childhood: Dark Age or Golden Age?*

11.00 Judith Evans Grubbs: *Infant Exposure in the Roman Empire.*

12.00 LUNCH

13.30 Christian Laes: *Disabled Children in Late Antiquity.*

14.00 Sari Katajala-Peltomaa: *A Devil's Child? Children and Demonic Possession in Later Medieval Culture.*

14.30 COFFEE BREAK

15.00 Jenni Kuuliala: *Sons of Demons? Children's Impairments and the Belief in Changelings in Medieval Europe.*

15.30 Ville Vuolanto: *'Throwing away' Children? A Concept in Roman and Medieval Contexts.*

16.00 Conclusion

Kollokvion järjestää SA:n rahoittama Uskonto ja lapsuus - projekti.

VARIANTTI-kollokvio 2009:

Darwin - banaanikärpänen - stemmatologia.

Ma 18.05.2009 klo 13:00-16:00,
Aleksanterinkatu 7 (A7 LS 7)

Miten jäljittää tekstien kehitys- ja polveutumishistoriaa? Miten rekonstruoida satoja vuosia sitten kadonneiden tekstien sisältö? Mitä tekemistä Charles Darwinilla, keskiaikaisilla käsikirjoituksilla ja banaanikärpänsillä on keskenään? Miten Pyhän Henrikin legenda levisi keskiajalla Suomesta maailmalle? Miten tekstintutkimus voi auttaa jäljittämään tietokoneviruksia? Kumpi oli ensin: muna vai kana?

Näihin ja moneen muuhun perimmäiseen kysymykseen vastataan tekstikritiikin ja kriittisten editioitten tutkimusverkoston Variantin vuotuisessa kollokviiossa. Professori Tuomas Heikkilä ja tutkijatohtori Teemu Roos esittelevät tietokoneavusteisen stemmatologian mahdollisuuksia ja uusimpia tuloksia, jotka ovat mullistamassa tekstihistoriallista ja tekstikriittistä tutkimusta maailmalla. Heikkilä ja Roos ovat kehittäneet kansainvälisissä vertailuissa menestystä niittäneen RHM06-menetelmän selvittää saman tekstin eri versioiden välisiä yhteyksiä ja siten tekstin historiaa. Menetelmän avulla on mahdollista päästä historiallisten tekstien taakse ja jopa rekonstruoida kadonneita tekstisisältöjä.

Tilaisuudessa “pehmeä” humanistinen ja “kova” luonnontieteellinen tutkimus lyövät onnistuneesti kättä. Yhteistyön tuloksena on molempien tieteenalojen innovatiivisimpaan kärkeen kuuluva tutkimusmenetelmä. Tervetuloa tutustumaan siihen 18.5.! (Ja huomaattehan kutsun illanviettoon tämän tiedotteen lopussa!)

Lisätietoa:

Prof. Tuomas Heikkilä
Historian laitos, Helsingin yliopisto
tuomas.m.heikkila@helsinki.fi

Tutkijatohtori Teemu Roos
Helsinki Institute for Information
Technology HIIT
teemu.roos@cs.helsinki.fi

Tuomas Heikkilä toimii yleisen historian professorina Helsingin yliopiston historian laitoksella. Hän on perehtynyt erityisesti keskiaikaisiin käsikirjoituksiin ja stemmatologisiin kysymyksiin niiden näkökulmasta.

FT Teemu Roos väitteli vuonna 2007 Helsingin yliopistossa tietojenkäsittelytieteestä. Osassa väitöskirjaansa hän kehitteli stemmatologian tietokoneavusteisia metodeja. Hän toimii tutkijatohtorina tietotekniikan tutkimuslaitoksessa HIITissä.

Kollokvion jälkeen yhdessäoloa on tarkoitus jatkaa vapaamuotoisesti ja omakustanteisesti jossakin lähialueen ravitsemusliikkeessä. Ilmoittautumiset pöytävarauksia varten 8.5.2009: Olli Hallamaa (etunimi.sukunimi@helsinki.fi).

Seminaari:

Antiikin sosiaalhistorian tutkija, professori *Judith Evans Grubbs* (Department of Classics, Washington University, St. Louis, Missouri) vieraillee Helsingin yliopistossa toukokuussa 2009.

Judith Evans Grubbs:
Infant exposure in the Roman Empire

26.5.2009 klo 18-20

Klassillisen filologian laitos (laitoksen seminaarihuone, Kluuvikatu 7, 5. krs).

Evans Grubbs on tutkinut erityisesti perhehistoriaa ja naisen asemaa Rooman valtakunnassa ja julkaissut mm. teokset *Law and Family in Late Antiquity: The Emperor Constantine's Marriage Legislation, 1995* ja *Women and Law in the Roman Empire. A Sourcebook on Marriage, Divorce and Widowhood, 2002*.

Tervetuloa!

Lisätietoja: Maijastina Kahlos, Klassillisen filologian laitos, Helsingin yliopisto,
maijastina.kahlos@helsinki.fi

Pyhän Benedictuksen säännön käännöskollokvio

Helsingin yliopiston kirkkohistorian ja klassillisen filologian laitokset järjestävät lukuvuonna 2009 – 2010 Pyhän Benedictuksen säännön käännöskollokvion opiskelijoille ja jatko-opiskelijoille. Kollokvion tavoitteena on kääntää tämä kristinuskon historian yksi tärkeimmistä teksteistä suomeksi sekä laatia siihen johdanto ja kommentit. Oppilaat kääntävät itsenäisesti oman rajatun alueensa, mutta jokainen kohta tarkastetaan ja stilisoidaan yhteisesti. Kollokvio on 6 opintopisteen laajuinen ja siihen kuuluu myös kollokvion yhteydessä toteutettuja luento-osuuksia ja itsenäistä perehtymistä keskeisiin kysymyksiin. Ennalta sovituin lisäyksiin kokonaisuutta voi laajentaa 10 opintopisteeseen. Käännös julkaistaan syksyllä 2010 ilmestyvänä kirjana. Opintokokonaisuuteen kuuluu myös kirjan toimittamiseen liittyvä viimeistely.

Kollokvio kokoontuu joka toinen tiistai klo 16 – 18 alkaen tiistaina 15.9. 2009. Kollokvioon osallistumisen edellytyksenä on latinan hyvät perustaidot sekä kielen oppimisen syventäminen lukuvuonna 2009-2010. Kollokvioon pääsee mukaan enintään 16 opiskelijaa, jotka valitaan ensisijaisesti ilmoittautumisjärjestyksessä, mutta tarvittaessa myös suoritettujen latinan opintojen laajuuden perusteella. Käännöskollokvion vetäjinä toimivat dosentti Maiju Lehmijoki-Gardner ja FM Tuija Ainonen. Yhteistyökumppanina on kirkkohistorian ja klassisen filologian laitosten lisäksi myös Keskiajantutkimuksen seura Glossa ry. Ennakoilmoittautumiset ja tiedustelut 20.5.2009 mennessä Maiju Lehmijoki-Gardnerille sähköpostitse: maiju.lehmijoki-gardner@helsinki.fi

VIERAILULUENTO:

Prof. Nicholas Orme (Exeter University)

will give a guest lecture at the Helsinki Collegium for Advanced Studies on the topic:

“Children and the State in England: from the Middle Ages to the Reformation”

Time: Thursday, May 14 at 14.15

Venue: Helsinki Collegium for Advanced Studies, seminar room 136,
Fabianinkatu 24

Free admission. Welcome!

Organised by the Helsinki Collegium for Advanced Studies www.helsinki.fi/collegium

* * * * *

Nicholas Orme, Emeritus Professor of history at Exeter University, is a British historian specialising in the Middle Ages and Tudor periods, with a particular interest in the history of children. He earned his degrees from Magdalen College, Oxford, and has worked as a visiting scholar at, among others, Merton College, Oxford, St. John's College, Oxford, and the University of Arizona. His general field of research is English history, especially religious, educational, cultural and social history of the Middle Ages and the sixteenth century.

Orme's publications include: "Medieval Schools: From Roman Britain to Tudor England", Yale University Press (2006), "Medieval Children", Yale University Press (2001), "The Saints of Cornwall", Oxford University Press (2000), "Nicholas Roscarrock's Lives of the Saints" (1992), "Education and Society in Mediaeval and Renaissance England", Hambledon Continuum (1989), "Education in Early Tudor England: Magdalen College Oxford and Its School, 1480-1540", Magdalen College (1988), "From Childhood to Chivalry: Education of the English Kings and Aristocracy", Routledge (1984), "Early British Swimming, 55 B.C.-1719 A.D: with the first swimming treatise in English, 1595" (1983), "The Minor Clergy of Exeter Cathedral: 1300-1548: a list of the minor officers, vicars choral, annuallars, secondaries and choristers" (1980), "Education in the West of England, 1066-1548", University of Exeter Press (1976), "English Schools in the Middle Ages", Routledge (1973).

Nicholas Orme's complete list of publications is available at:

<http://huss.exeter.ac.uk/history/staff/orme/publications.php>

TULEVAA OHJELMAA:

Kirotut konnat ja kunnian kruunaamat: näkökulmia keskiajan historiaan

Turun Keskiaikaisilla markkinoilla
pe 26.6. klo 12.00 – 15.45
Vanha Raatihuone, 3 kerros.

- 12.00 Tilaisuuden avaus: FT Anu Lahtinen (Turun yliopisto, Historian laitos)
- 12:15-13.00 FT *Sini Kangas* (Helsingin yliopisto, Tutkijakollegium): "Turnajaiset paratiisin ja infernon välissä. Ristiretkien historiaa"
- 13:00-13:45 FM *Teemu Immonen* (Helsingin yliopisto, Historian laitos): "Rakkaudesta oppimiseen: keskiaikainen luostarikoulu"

TAUKO

- 14:15-15:00 FM *Elina Räsänen* (Helsingin yliopisto, Taidehistorian laitos): "Pyhä isoäiti Turun tuomiokirkossa"
- 15:00-15:45 FM (väit.) *Päivi Räsänen* (Georg-August-Universität Göttingen, Historisches Institut): "Kirkon kiroamat: Kerettiläisyys keskiajalla ja 1500-luvulla"

Tilaisuus on ilmainen ja avoin tutkijoille, opiskelijoille ja kaikille historiasta kiinnostuneille.

Lisätiedot Turun keskiaikaisten markkinoiden ohjelmasta:

www.keskiaikaisetmarkkinat.fi

KONFERENSSIT JA TAPAHTUMAT:

25. – 28.6.2009 *Turun Keskiaikaiset markkinat*
13. – 6.7.2009 *International Medieval Congress, Leeds, UK*
20. – 22.8.2009 *Dante and Transgression, Tampere*
20. – 22.8.2009 *Passages from Antiquity to Middle Ages IV, Tampere*

Sisältö:

Glossa-info	2
Päätoimittajan pöydältä	2
Puheenjohtajan tervehdys	3
Tieteessä tapahtuu	4
Keskiaika keskellämme	4
<i>Peake-Lides, Rose-Marie: Keskiajan opetus ja tutkimus Suomessa 2000-2008: Helsingin yliopisto, osa IV</i>	7
<i>Suhonen, Mervi: Kirkkotutkijan juhlakirja</i>	10
Tulevaa ohjelmaa	

Glossa r.y.
Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki